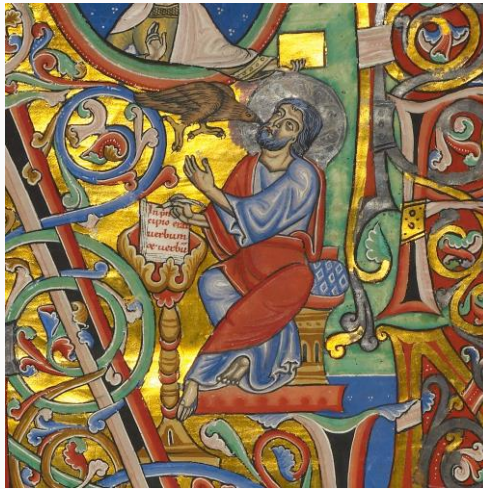

Zondag 23 Augustus 2020

Biblical illumination *The British Library*

Vandaag, 23 augustus 2020, is de 200^e verjaardag van de Bijbelgenootschap van Zuid-Afrika, gesticht in 1820. Het doel: om Gods woord naar alle mensen te brengen. Het thema voor dit jaar van viering: *De Bijbel brengt hoop voor iedereen*. De Bijbel bestaat uit een grote diversiteit van literatuur, geschreven en samengesteld over vele eeuwen. Toch vertelt het één groot verhaal over God, mens en wereld, van begin tot einde. Het boek (of bibliotheek) wil spreken over wat *goed, waar, recht en echt* is. De Puriteinse predikant die uit Engeland naar Nederland moest vluchten vanwege zijn geloofsovertuigingen en in 1609 in Leiden aankwam, John Robinson, zei over de Bijbel: “De Heer heeft nog veel meer waarheid te brengen uit Gods woord”. Ook al blijft de boodschap dezelfde, ontdekken generatie op generatie daarin over de eeuwen opnieuw *waarheid* en *hoop* voor hun tijd en hun leven.

Aansteken van de Christuskaars

Openingswoord *Psalm 119:1-3*

Gelukkig wie de volmaakte weg gaan
en leven naar de woorden van de Heer,
gelukkig wie Gods richtlijnen volgen,
God zoeken met heel hun hart.
Zij bedrijven geen onrecht,
maar gaan die wegen die God wijst.

Lezing **Psalm 119** – een gedicht over Gods woord, Gods spreken

Gedachte

Psalm 119:35, 47.

**Laat mij het pad gaan van uw geboden, dat is mij het liefst.
Ik verheug mij in uw geboden, ik heb ze lief.**

Psalm 119 staat bekend als de “lange psalm” of “gebed zonder end”, met zijn 176 verzen en 352 regels. Een Britse theoloog noemt deze langste psalm “de berg Everest” van de Psalmbundel – vier of vijf pagina’s met dichtkunst, een berg die niet altijd makkelijk te beklommen is.

Hebreeuwse gedichten zijn te herkennen niet aan rijm zoals bijvoorbeeld de berijmde psalmen in ons Liedboek:

*Mijn lust is slechts te willen wat Gij wilt
Gij zijt voor mij een schuilplaats en een schild.*

Ze zijn te herkennen aan parallelisme – dezelfde gedachte wordt herhaald:

*Ik verheug mij in uw geboden
Ik reikhals naar uw geboden
Uw wetten blijf ik overdenken*

Psalm 119 heeft een bijzondere opbouw. In het Hebreeuws beginnen de eerste acht verzen allen met de Hebreeuwse A (alef א). De volgende acht verzen beginnen allen met een B (bet ב), en zo gaat het door met al de 22 letters van het alfabet, kunstig opgezet door de dichter. De psalm wordt dan ook genoemd “het a-b-c van een goed leven in God”, een leven van vreugde in Gods Woord.

Zegt Nederlandse priester-dichter, Huub Oosterhuis: “Psalm 119 gaat over ‘het wonder van uw Thora’. Uw Thora heb ik lief. Is mijn ‘grote liefde’. Uw woorden zijn mij ‘raad en ruimte, vreugde en verademing’. En het grootste wonder is: dat ze er zijn, dat ze staan geschreven, in de 22 letters van het Hebreeuwse alfabet.”

Bijna alle verzen in de lange Psalm verwijzen op de een of andere manier naar Gods spreken. De bedoeling was om de psalm te memoriseren en te internaliseren als richtlijn voor een goed leven in relatie tot God en in deze wereld.

Het spreken van God wordt beschreven met termen als “wet”, “voorschriften”, “regels”, “geboden” “vertrekpunten,” “getuigenissen” “oordelen” “statuten” en “woorden.” Voor ons gevoel klinkt het misschien beperkend, voorschriftelijk, wettisch, alsof ons alle vrijheid ontnomen wordt. Maar in Psalm 119 hebben die termen een veel ruimere betekenis. Het gaat inderdaad om de hele Thora, Gods communicatie, Gods spreken tot mensen.

Communicatie verbindt. Daar is taal voor nodig, woorden. Dit gaat dus niet over wetten en regels, maar over de totaliteit van Gods communicatie met mensen en de rijke inhoud daarvan.

Net als communicatie heen en weer gaat, zo ook het a-b-c van een leven met God. Vanaf het hart van de mens naar God toe door gebed en verzuchting. En vanaf God door het woord weer naar het hart van de mens toe.

Het eerste thema van de Psalm is: liefde voor Gods woorden. Woorden uit Gods mond zijn beter dan alle schatten (v. 72) en proeven als zoete honig (v. 103). De psalmist heeft een *liefde voor Gods woord* en vind er *vreugde* in.

De Wesley-broers, stichters van de Methodisten-traditie, hadden als studenten in de 1730s een vereniging in Oxford. De spotters noemden hen "the Holy Club" en "Bijbelmotten". Ze "aten" de Bijbel zoals de mot kleren van wol eet. Maar als dit "eten" van Gods woorden de mens vreugde geeft, blij maakt omdat ze zoet proeven als honing, is de uitkomst heel anders. Door de mot gegeten kleren zijn beschadigd. Dit eten maakt stuk. Gods woorden smaken zoet, geven vreugde. Dit eten maakt levend, maakt heel.

We werden als kind alvast verteld hoe *belangrijk* de Bijbel voor gelovigen is. Daarom zullen we de Bijbel lezen en bestuderen. Maar hebben we ooit gehoord dat Gods spreken *vreugde geeft*? Waarschijnlijk niet.

In de Bijbel horen we de communicatie van God niet direct, maar indirect door menselijke ervaringen, culturen en talen van lang geleden. Toch, als we goed luisteren, zullen we door de woorden heen de hartslag van God horen. Om Gods hart te leren kennen, is een vreugde, want dit is een goed en liefdevol hart. God reikt uit en wil ons hart aanraken. God wil een relatie.

Mensen kunnen niet zonder relatie. We zijn sociale wezens. Sommige relaties zijn goed, opbouwend, energie- en leven gevend. Anderen zijn frustrerend, doen ons leed aan, of beschadigen zelfs. De relatie met God is *goed* voor ons. In verbondenheid met God hebben we een veel beter leven dan wanneer we het onafhankelijk "zelf" zouden willen proberen. De communicatie in de relatie met God is eindeloos meer waard dan al dat "fake news" dat we dagelijks horen in relatie met onze wereld. Op het spreken van God, het "goede nieuws", kunnen we een goed leven bouwen en de goede weg vinden.

Zo'n relatie waar je liefde, geduld, vriendelijkheid, genade, hulp, steun en goede leiding in vindt, geeft vreugde. Zinrijke communicatie die waarde toevoegt tot je leven maakt het hart blij. De psalmist spreekt zijn diepe liefde uit voor alles wat God zegt. Want Gods spreken is kostbaar, een inspiratie. Gods woorden inspireren hem tot woorden, tot lyrische poëzie.

De psalmist weet en belijdt dat zijn leven niet perfect is. Hij is bekend met de dingen van het menszijn die het leven moeilijk maken: de ellenden van het leven, om altijd méér te willen hebben, de bespottung van mensen, bedreiging en gevaar, valse beschuldigingen. Soms doolt hij rond in het leven als een verloren schaap. Maar dan zijn Gods woorden weer de wegwijzer en kan hij de weg weer vinden. Juist daarom klinken Gods woorden zo zoet. Ze geven ze kracht, helpen, geven leiding en bieden troost.

Het *echte* leven dat de psalmist zoekt, is alleen bij God te vinden, weet hij. Daarom wil hij leven zoals God zegt dat het moet. Als zijn ziel neergedrukt ligt in het stof, wil hij leven zoals God van hem vraagt. Dan vindt hij rust in Gods woorden. God spreekt hem tot leven.

Een Nederlands theoloog noemt gebed "de ademtocht van de ziel". De ziel gaat uit naar God. Het hart maakt alle zorgen en moeiten, alle vragen en noden aan God bekend door woorden en verzuchting. Psalm 119 bestaat uit korte uitroepen, die weergeven wat er in de ziel leeft. In dit voortdurende gesprek met God is er een voortdurend samenzijn. Als die band met God verbroken wordt, de gemeenschap met God verloren, cijfert het *leven* ook

weg. De band met God is de levenslijn van de mens. Daardoor wordt het verstand verlicht, de wil gezuiverd, de behoeften gereguleerd en de zinnen vernieuwd.

Door Gods genade en liefde wordt de band gelegd. De band wordt versterkt door woorden van beide kanten:

- *Gods woorden* geven leven. Daarom vraagt de psalmist: **Maak mij levend naar uw woord**. Al mijn nadenken, al mijn woorden zijn niets, als ze niet uit het Woord komen en naar het Woord zijn.
- *Mensenwoorden* zijn een belijdenis: ze erkennen, betuigen, spreken uit wie God is, wat Gods woorden doen, wat de verhouding tot God is: **Ik heb U lief, ik heb U hartelijk lief! Ik wil U dienen en ik zal U dienen!**

Het gebed om te *vragen*, want als de Heere het niet geeft, dan hebben we niets.

Het gebed om te *belijden*, om te erkennen wie God voor de gelovige is.

Het gebed om te *leven*. Want zonder de band met God is er geen leven.

Psalm 119 heeft een open einde. We weten niet of God het lange gebed heeft verhoord. Het leven is niet zo eenvoudig, alsof we op al onze vragen en worstelingen van God een pasklaar antwoord krijgen. De tekst is lang. De weg is ook lang.

Over een lang, herhalend gebed zegt een character in het boek *Franny and Zooey* (1955) van Amerikaanse auteur, J.D. Salinger: “Je hoeft het eerst alleen maar met je lippen te doen – wat er dan uiteindelijk gebeurt is dat het gebed zichzelf in beweging houdt. Na een tijdje gebeurt er iets. Ik weet niet wat, maar er gebeurt iets, en de woorden beginnen gelijk te lopen met de hartslag van degene die het gebed uitspreekt en dan ben je werkelijk aan het bidden zonder ophouden ... Ik bedoel, dat is min of meer het hele punt.”

Misschien is dat het punt van dit “gebed zonder end”.

Gebed *Ps. 119:64-66* *Huub Oosterhuis*

Zo vriendelijk en veilig als het licht
zo als een mantel om mij heen geslagen
zo is mijn God, ik zoek Gods aangezicht
ik roep Gods naam, bestorm God met mijn vragen,
dat God mij maakt, dat God mijn wezen richt.
Wil mij behoeden en op handen dragen.

Want waar ben ik, als Gij niet wijd en zijd
waakt over mij en over al mijn gangen.
Wie zou ik worden, waart Gij niet bereid
om, als ik val, mij telkens op te vangen.
Ik leef niet echt, als Gij niet met mij zijt.
Ik moet in lief en leed naar U verlangen.

Spreekt Gij het woord dat mij vertroosting geeft,
dat mij bevrijdt, en opneemt in uw vrede.
Ontsteek die vreugde die geen einde heeft,
wil alle liefde aan uw zoon besteden.
Weest Gij vandaag mijn brood, zowaar Gij leeft
Gij zijt toch zelf de ziel van mijn gebeden.

Zegenbede

Ps 119:66 (Liedboek)

Geef leven aan mijn ziel,
Wees Gij mijn lied
Geef dat Ik eeuwig U mag toebehoren.
Amen.